

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 11/2010 vp

Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toteuttaminen EU:n kansalaisten hyväksi — Toimintasuunnitelma Tukholman ohjelman toteuttamiseksi ja Suomen painopisteet Tukholman ohjelmaa toteutettaessa

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 26 päivänä toukokuuta 2010 lähettänyt lakivaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten valtioneuvoston selvityksen komission tiedonannosta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toteuttaminen EU:n kansalaisten hyväksi — Toimintasuunnitelma Tukholman ohjelman toteuttamiseksi (E 34/2010 vp). Selvitykseen sisältyvät myös oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön muistiot Suomen painopisteistä Tukholman ohjelmaa toteutettaessa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi, oikeusministeriö
- professori Kimmo Nuotio.

Viitetiedot

Lakivaliokunta on käsitellyt valtioneuvoston selvitystä oikeus- ja sisäasioiden monivuotisesta ohjelmasta vuosille 2010—2014 tunnuksilla E 115/2007 vp ja E 104/2009 vp ja antanut lausunnot LaVL 9/2009 vp ja LaVL 22/2009 vp. Lisäksi valiokunta on antanut EU-politiikkaa koskevasta valtioneuvoston selonteosta VNS 4/2009 vp lausunnon LaVL 6/2009 vp.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Euroopan unionin oikeus- ja sisäasioiden kolmas monivuotinen ohjelma vuosille 2010—2014, ns. Tukholman ohjelma, hyväksyttiin Eurooppa-neuvostossa joulukuussa 2009. Komissio on 20.4.2010 antanut ehdotuksensa toimintasuunnitelmaksi, joka sisältää lainsäädäntö- ja toimenpideohjelman Tukholman ohjelman to-

teuttamiseksi. Komission toimintasuunnitelman pääasiallinen sisältö ilmenee valtioneuvoston selvityksestä.

Valtioneuvoston selvitykseen sisältyvät myös oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön muistiot Suomen painopisteistä Tukholman ohjelmaa toteutettaessa.

Valtioneuvoston kanta

Joulukuun Eurooppa-neuvostossa hyväksytty ohjelma vastaa pitkälti Suomen tavoitteita. Komission julkaisema toimintaohjelma Tukholman ohjelman toteuttamiseksi on hyvin kunnianhimoinen ja merkittävä. Sen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa vaatii kaikilta unionin toimielimiltä ja jäsenvaltioilta paljon työtä ja resursseja. Komission toimintasuunnitelman osalta valtioneuvoston kannassa kiinnitetään huomiota muun muassa entisen III pilarin instrumenttien muuntamisen aikatauluun sekä Tukholman ohjelman ja muiden unionin strategioiden yhteensovittamiseen. Lisäksi siinä käsitellään yleisellä tasolla Suomen prioriteetteja Tukholman ohjelman toteuttamisessa.

Suomen painopisteitä Tukholman ohjelmaa toteutettaessa käsitellään yksityiskohtaisesti valtioneuvoston selvitykseen sisältyvissä oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön muis-

tioissa. Oikeusministeriön muistiossa Suomen painopisteiksi on nostettu:

- perus- ja ihmisoikeussuojan vahvistaminen ja henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn uudistaminen (perusoikeudet),
- uhrin, epäillyn ja syytetyn oikeuksia koskevan EU-lainsäädännön hyväksyminen (oikeusturva),
- vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen nojautuva EU:n rikosoikeudellinen yhteistyö (kriminaalipolitiikka) ja
- kansalaisten välisiä perussuhteita ja sisämarkkinoiden toimintaa tukeva eurooppalainen yksityisoikeus (arjen oikeussuhteet).

Yksityiskohtaiset valtioneuvoston kannanotot sekä Tukholman ohjelman toimintasuunnitelmaan että Suomen painopisteisiin ilmenevät valtioneuvoston selvityksestä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakivaliokunta keskittyy lausunnossaan käsittelemään valtioneuvoston selvitykseen sisältyvää oikeusministeriön muistiotta Suomen painopisteistä Tukholman ohjelmaa toteutettaessa. Muistion tarkoituksena on suunnitella ja valmistautua ennakkollisesti oikeus- ja sisäasioita koskevien EU-hankkeiden hoitamiseen. Koska komission toimintasuunnitelmaan sisältyvä lainsäädäntö- ja toimenpideohjelma on hyvin mitattava, tarkoitus on myös priorisoida oikeusalan hankkeita resurssien käyttämiseksi mahdollisimman tehokkaasti.

Lakivaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan pitänyt tarpeellisenä, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevalle kansalliselle EU-politiikalle laadittaisiin oma strategia (LaVL 6/2009 vp ja LaVL 22/2009 vp). Valiokunta onkin tyytyväinen siitä, että Suomen tavoitteita ja painopisteitä oikeus- ja sisäasioissa

on tarkasteltu kokonaisvaltaisesti ja pitkällä tähtäimellä siten kuin oikeusministeriön muistiossa on nyt tehty. Ajankohta tällaiselle tarkastelulle on varsin otollinen, sillä vuosien 2009 ja 2010 vaihteessa oikeus- ja sisäasioiden toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tukholman ohjelman hyväksymisen lisäksi on tullut voimaan Lissabonin sopimus, jossa oikeus- ja sisäasioiden yhteistyö on siirretty osaksi unionin oikeudellista kehystä. Niin ikään helmikuussa 2010 on aloittanut toimintansa uusi komissio, jossa oikeusasiat on ensi kertaa erotettu omaksi salkukseksi.

Valiokunnan mielestä oikeusministeriön muistiossa kuvatut Suomen painopisteet on valittu harkitusti ja niitä on käsitelty tasapainoisesti. Asiakirjaa voidaan pitää tärkeänä Suomen EU-linjan jäsentämisen ja vaikuttamisen kannalta, minkä vuoksi on tarpeen, että sitä pyritään jatkossa päivittämään.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston
kantaan.*

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Janina Andersson /vihr	Jari Larikka /kok
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	Sanna Lauslahti /kok
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Outi Mäkelä /kok
	Kalle Jokinen /kok	Raimo Piirainen /sd
	Timo Kalli /kesk	Tero Rönni /sd
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Kari Uotila /vas
	Ilkka Kantola /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.
	Sampsa Kataja /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila.